

Toezicht in beweging

Op Prinsjesdag heeft Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), waar de Autoriteit woningcorporaties onderdeel van uitmaakt, haar meerjarenplan gepubliceerd. Hiermee kwam er een eind aan een intensief proces waarin wij als ILT hebben vastgesteld hoe ons toekomstige toezicht er uit gaat zien.

Als het niet zo'n vreselijke term was, zou je kunnen zeggen dat we hiermee 'de stip op de horizon' gezet hebben. Nu is het tijd voor de volgende, misschien nog wel intensievere fase. Beschrijven hoe je het wilt doen is immers één ding; het daadwerkelijk gaan doen is weer iets heel anders.

De ambitie is om een maatschappelijk relevante rol te spelen in dienst van de samenleving. Capaciteit inzetten waar de risico's het grootst zijn en schadelijk gedrag voorkomen. Over risico's weet de ILT veel. Een Inspectiebrede Risico-inventarisatie heeft een groot aantal onderwerpen naast elkaar gezet en een methode ontwikkeld om te bepalen waar de samenleving het grootste risico loopt. Schadelijkheid is lastiger te bepalen. Niet iedereen zal een eenmalige huurkorting als schadelijk ervaren, maar het is wel verboden. Hetzelfde geldt voor sponsoring, het aanleggen van infrastructuur en voorzieningen in de wijken.

De wet of een vinkenlijstje is niet meer voldoende om te bepalen wat schadelijk is. Ik merk dat corporaties dat best wel eens eng vinden; jullie kunnen toch niet zelf wetten gaan schrijven of interpreteren? Tegelijkertijd krijg ik echter ook vaak de vraag waarom de Aw niets zegt over de woningmarkt, over duurzaamheid, over de middeninkomens. Als we dat zouden doen, zouden we wel heel ver buiten onze wettelijke taken terecht komen. Over wat schadelijk is, moeten we in gesprek. Met de sector, en met beleid en de politiek. De 'unknown unknowns' zoals onbekende financiële producten of de gevolgen van regionale verschillen in vermogensposities moeten in beeld gebracht worden. Juridisch kan schadelijk gedrag lang niet altijd aangepakt worden, maar de toezichthouder kan wel waarschuwen, zichtbaar maken of adviseren

aan de politiek. Dit reflectieve toezicht is naast risicogerichtheid de tweede pijler van de veranderende ILT.

De toezichthouder moet dát instrument inzetten dat het effectiefst is voor de actuele situatie. De Aw vindt dat je het toezicht het beste kunt richten op de organisatie en het samenspel van bestuurder en intern toezichthouder. Op de governance dus. Daarin staat de Aw niet alleen. Veel toezichthouders maken een verandering door richting toezicht op governance. Binnen de ILT is de Aw zeker niet het enige onderdeel die deze stap zet. Daardoor kun je van elkaar leren en over eigen schotten heen leren kijken. Toezicht op woningcorporaties blijkt dan ineens helemaal niet zo verschillend van toezicht op luchtvaartmaatschappijen of op transportondernemingen. Woningcorporaties lijken plotseling op rederijen. Samenwerken over die schotten heen, wordt daarmee mogelijk en aantrekkelijk.

Risicogericht, reflectief en effectief toezicht houden, dat klinkt natuurlijk goed, maar hoe doe je dat eigenlijk? Het vergt een andere mindset, een andere deskundigheid. Het vergt opleidingen en cursussen. En het vergt vooral tijd om te vallen en om weer op te staan. Die fase gaan we nu in. ■

Kees van Nieuwamerongen is directeur Autoriteit woningcorporaties bij ILT